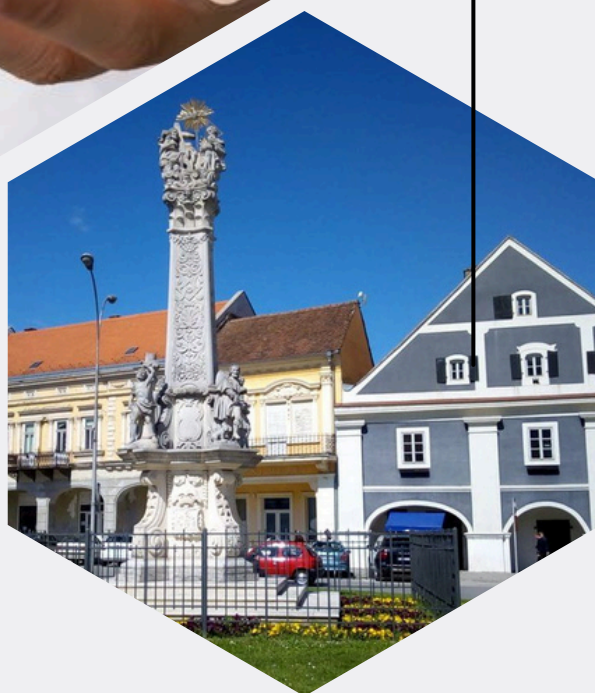
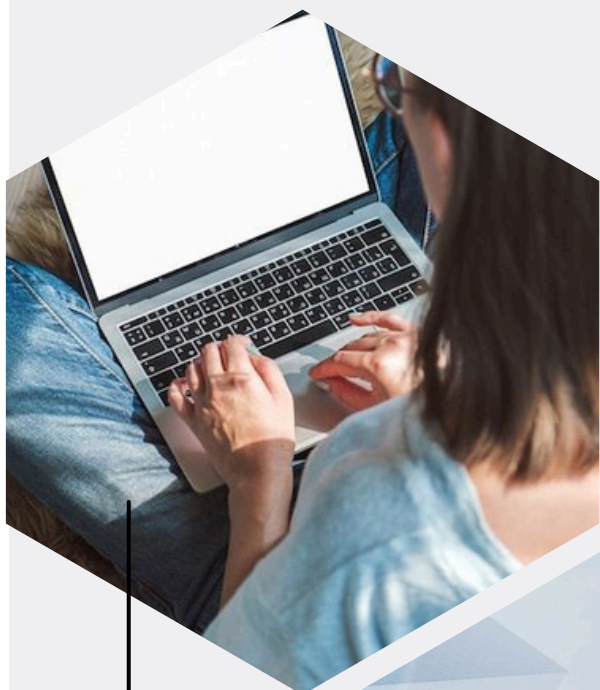

GODIŠNJAK

2023.

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
PODRUČNI URED POŽEGA

Urednica	Martina Keller
Izdavač	Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Požega Požega, Alojzija Stepinca 5
Telefon	034/638-400
E-mail	martina.keller@hzz.hr
Za izdavača	Jasminka Antunović, Predstojnica Područnog ureda Požega, srpanj 2026.

Riječi koje imaju rodno značenje, bez obzira jesu li u ovome Godišnjaku korištene u muškom ili ženskom rodu, odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Sadržaj

1. Radna snaga u Požeško-slavonskoj županiji	5
2. Nezaposlenost.....	8
2.1. Nezaposlenost prema spolu	9
2.2. Nezaposlenost prema dobi.....	10
2.3. Nezaposlenost prema razini obrazovanja	10
2.4. Nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja	11
2.5. Kretanje i sastav nezaposlenosti prema ispostavama.....	12
2.6. Trajanje nezaposlenosti.....	13
2.7. Ulazak u nezaposlenost	14
2.8. Izlasci iz evidentirane nezaposlenosti	15
2.9. Nezaposlenost hrvatskih branitelja.....	16
2.10. Nezaposlenost osoba s invaliditetom.....	16
2.11. Kretanje broja nezaposlenih osoba po godinama	17
3. Potražnja za radnom snagom i zapošljavanje.....	19
3.1. Zapošljavanje osoba s evidencije Zavoda.....	20
3.2. Sezonsko zapošljavanje na moru.....	21
3.3. Zapošljavanje stranih radnika.....	23
4. Prava tijekom nezaposlenosti.....	25
5. Mjere aktivne politike zapošljavanja	29

Uvodna riječ

Hrvatski zavod za zapošljavanje (Zavod) javna je ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske ustrojena Zakonom o tržištu rada („Narodne novine“, br. 118/18., 32/20. i 18/22.) i ima ključnu ulogu u reguliranju ponude i potražnje na tržištu rada Republike Hrvatske.

Vizija Zavoda je postati vodeći dionik u razvoju hrvatskog tržišta rada, posebice u području posredovanja pri zapošljavanju, kako bi se postigla bolja usklađenost ponude i potražnje u cilju ostvarivanja pune zaposlenosti.

U Požeško-slavonskoj županiji djeluje Područni ured Požega čiji je rad organiziran putem:

- dvije ispostave:
 - Požega
 - Pakrac
- izdvojenog ureda u Pleternici, otvoren jedan radni dan u tjednu i
- Centra za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK).

Područni ured Požega ustrojen je po odjelima, odsjecima i ispostavama:

1. Predstojnik/ca područnog ureda
2. Odjel za tržište rada
 - 2.a. Odsjek za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje
 - 2.b. Odsjek za rad s poslodavcima
3. Odjel za mjere aktivne politike zapošljavanja
4. Odjel za pravne, kadrovske i tehničke poslove
5. Odjel za financije i računovodstvo.

Krajem 2023. godine u Područnom uredu Požega bila su zaposlena 37 zaposlenika, od čega 29 žena (78%) i 8 muškaraca (22%).

Cilj ove publikacije je informirati javnost o stanju na tržištu rada Požeško-slavonske županije, stopi nezaposlenosti, trendovima zapošljavanja, potražnji za određenim zanimanjima, kao i drugim ključnim pokazateljima koji utječu na tržište rada.

Pružene informacije mogu biti korisne poslodavcima, osobama koje traže posao, kao i kreatorima politika u donošenju odluka usmjerenih na poboljšanje ekonomskih i socijalnih uvjeta u županiji.

1. Radna snaga u Požeško-slavonskoj županiji

Gospodarski razvoj, kao i opći društveni razvoj ovise najvećim dijelom o raspoloživoj radnoj snazi. Radna snaga danas treba odgovoriti na potrebe sve zahtjevnijeg tržišta rada i procesa globalizacije. Da bismo znali koliko je naše stanovništvo radno sposobno, aktivno i obrazovano za potrebe tržišta rada, važno ga je promatrati sveobuhvatno. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine¹ na području Požeško-slavonske županije živjelo je 64.084 stanovnika, što je 1,66% od ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske (3.871.833). Deset godina ranije, prema popisu stanovništva iz 2011. godine u županiji je živjelo 78.034 stanovnika, što znači da se do 2021. godine broj stanovnika smanjio za 17,88%.

Može se pretpostaviti da se trend smanjenja broja stanovnika nastavio i tijekom 2023. godine, što nije povoljno za stanje na tržištu rada.

Demografsko starenje (povećanje udjela stanovništva staroga 65 i više godina u ukupnom stanovništvu) uz depopulaciju je demografski proces koji karakterizira stanovništvo Hrvatske, posebno u Istočnoj (Panonskoj) Hrvatskoj kojoj pripada i Požeško-slavonska županija u posljednjih nekoliko desetljeća². Prosječna dob stanovnika Republike Hrvatske u 2023. godini bila je 44,4 godine, a pet godina ranije u 2018. godini iznosila je 43,4.³

Pozitivan pokazatelj jest rast bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske u 2023. godini⁴, što se pozitivno odražava i na tržište rada Požeško-slavonske županije.

Tablica 1. Aktivno stanovništvo⁵ prema administrativnim izvorima, godišnji prosjek

GODINA	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
Aktivno stanovništvo	22.162	22.215	22.160	99,8
Zaposleni	19.731	19.868	19.937	100,3
Nezaposleni	2.431	2.347	2.223	94,7
Procijenjena stopa registrirane nezaposlenosti	11,0	10,6	10,0	-

Izvor: Administrativni podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, 24.07.2024.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, temeljenim na administrativnim izvorima u 2023. godini povećao se broj zaposlenih u Požeško-slavonskoj županiji za 0,3% u odnosu na 2022. godinu. Istodobno, smanjio se broj nezaposlenih za 5,3% čime je procijenjena stopa registrirane nezaposlenosti smanjena za 0,6 postotnih bodova.

Godišnji prosjek registriranog broja nezaposlenih u 2023. godini iznosio je 2.223 osobe, što je manje za 124 osobe u odnosu na prosjek prethodne godine i time se

¹ Državni zavod za statistiku, <https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88>,

² Državni zavod za statistiku, https://podaci.dzs.hr/media/rrtpfgyn/projekcije_stanovnistva_2010-2061.pdf

³ Državni zavod za statistiku, <https://podaci.dzs.hr/hr/statistika-u-nizu/>, Procjena stanovništva, 19.07.2024.

⁴ Državni zavod za statistiku, <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/83953>, Priopćenje: "Tromjesečni bruto domaći proizvod, revidirani podaci po tromjesečjima 2023.", 22.04.2024.

⁵ Za izračun stope procijenjene nezaposlenosti prema administrativnim izvorima korišteni su podaci o prosječnom broju osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje umanjenom za osiguranike po osnovi produženog osiguranja i podaci o prosječnom broju nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2023. godini.

nastavlja trend smanjenja registrirane nezaposlenosti. Ujedno ovogodišnja prosječna razina nezaposlenosti je najniža od 1987. godine otkako postoji evidencija u Područnom uredu Požega.

Tablica 2. Stopa registrirane nezaposlenosti

	2020.	2021.	2022.	2023.
Republika Hrvatska	8,9	9,4	7,6	6,6
Požeško-slavonska županija	12,9	12,9	11,9	10,7

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće – pregled po županijama, Tab 9.4.2., 31. ožujka 2024.

Službene stope nezaposlenosti objavljuje Državni zavod za statistiku. Stopa registrirane nezaposlenosti izračunava se kao odnos nezaposlenih prema ukupnome aktivnom stanovništvu.

Podaci o broju zaposlenih prikupljaju se putem godišnjeg izvještaja RAD 1G kojeg poslodavci podnose jednom godišnje Državnom zavodu za statistiku i u njemu iskazuju podatke o svojim zaposlenicima prema mjestu njihova rada.

Obuhvaća sve osobe koje su zasnovale radni odnos u pravnim osobama, neovisno o duljini radnog vremena i vlasništvu pravne osobe (izvor: obrada JOPPD obrasca), zaposlene u obrtu i slobodnim profesijama (izvor: HZMO) i individualne poljoprivrednike (izvor: HZMO). U broj nisu uključeni strani radnici koji su zaposleni u pravnim osobama na teritoriju Republike Hrvatske, a koji nemaju prijavljeno prebivalište/boravište u Republici Hrvatskoj i osiguranici po osnovi produženog osiguranja.

Tablica 3. Stopa registrirane nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj u 2023.

Redni broj	Županija	%
	Republika Hrvatska	6,6
1	Grad Zagreb	2,6
2	Varaždinska	3,1
3	Istarska	3,6
4	Zagrebačka	4,4
5	Krapinsko-zagorska	4,7
6	Međimurska	4,9
7	Koprivničko-križevačka	5,3
8	Zadarska	5,3
9	Primorsko-goranska	5,4
10	Karlovačka	5,9
11	Ličko-senjska	8,1
12	Bjelovarsko-bilogorska	9,2
13	Dubrovačko-neretvanska	10,6
14	Požeško-slavonska	10,7
15	Vukovarsko-srijemska	10,8
16	Šibensko-kninska	10,9
17	Splitsko-dalmatinska	11,8
18	Brodsko-posavska	12,2
19	Osječko-baranjska	13,5
20	Sisačko-moslavačka	13,6
21	Virovitičko-podravska	15,3

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr, Zaposlenost i plaće – pregled po županijama, Tab 9.4.2. , 31. ožujka 2024.

Tablica 4. Ukupno zaposleni⁶ prema područjima djelatnosti NKD-a 2007. u Požeško-slavonskoj županiji u 2023. godini

DJELATNOSTI	MJESEC												STRUKTURA U %
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	777	1627	1631	1640	1655	1678	1691	1698	1695	1694	1705	1683	7,27
B Rudarstvo i vađenje	130	141	134	133	130	130	130	132	130	130	129	129	0,60
C Prerađivačka industrija	4400	4648	4681	4719	4752	4789	4776	4764	4785	4834	4825	4756	21,51
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	198	198	197	199	200	200	199	200	201	200	201	201	0,91
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te	468	445	459	462	452	446	473	464	461	458	458	451	2,08
F Građevinarstvo	1475	1868	1944	1903	1926	1899	1877	1839	1836	1843	1868	1860	8,40
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	2063	2421	2467	2435	2436	2435	2471	2508	2491	2496	2445	2370	11,01
H Prijevoz i skladištenje	846	1066	1059	1048	1062	1050	1067	1088	1091	1086	1072	1063	4,78
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	699	934	929	958	1052	1125	1196	1262	1202	1186	1133	1059	4,83
J Informacije i komunikacije	232	272	268	270	266	269	264	266	265	269	274	273	1,21
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	264	274	273	276	271	272	273	275	278	276	277	274	1,25
L Poslovanje nekretninama	20	30	29	29	29	29	28	28	32	35	33	34	0,14
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	476	623	623	626	634	631	619	630	624	641	654	648	2,82
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	475	463	484	500	521	542	547	564	593	575	572	549	2,42
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	2146	2093	2122	2062	2067	2063	2079	2039	2029	2083	2128	2658	9,70
P Obrazovanje	1874	1857	1858	1858	1873	1889	1874	1735	1724	1856	1866	1814	8,37
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1985	2171	2162	2165	2151	2132	2128	2140	2138	2151	2160	2088	9,70
R Umjetnost, zabava i rekreacija	217	252	253	256	265	262	267	271	273	265	263	258	1,18
S Ostale uslužne djelatnosti	235	400	407	415	415	428	422	423	407	408	417	437	1,83
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	-	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0,01
U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nerazvrstani prema djelatnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	18.980	21.785	21.983	21.956	22.159	22.271	22.383	22.328	22.257	22.488	22.482	22.607	100

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće – pregled po županijama, Tab 9.4.12., 29. svibnja 2024..

⁶ Obuhvaća sve osobe koje su zasnovale radni odnos u pravnim osobama, neovisno o duljini radnog vremena i vlasništvu pravne osobe (izvor: obrada JOPPD obrasca), zaposlene u obrtu i slobodnim profesijama (izvor: HZMO) i individualne poljoprivrednike (izvor: HZMO). U broj nisu uključeni strani radnici koji su zaposleni u pravnim osobama na teritoriju Republike Hrvatske a koji nemaju prijavljeno prebivalište/boravište u Republici Hrvatskoj i osiguranici po osnovi produženog osiguranja.

Prema područjima kako ih dijeli Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. (Tablica 4.) najveći broj zaposlenih osoba bio je u prerađivačkoj industriji (4.857 osoba ili 21,42%). Potom slijedi područje trgovine na veliko i na malo i popravak motornih vozila i motocikala (10,98%), javna uprava i obrana i obvezno socijalno osiguranje (9,56%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (9,43%), građevinarstvo (8,49%), obrazovanje (8,28%), poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (7,42%). Navedeno je podudarno s gospodarskim profilom županije⁷ gdje su i prihodi u 2022. godini ostvareni u prerađivačkoj industriji činili 29% ukupnih prihoda.

2. Nezaposlenost

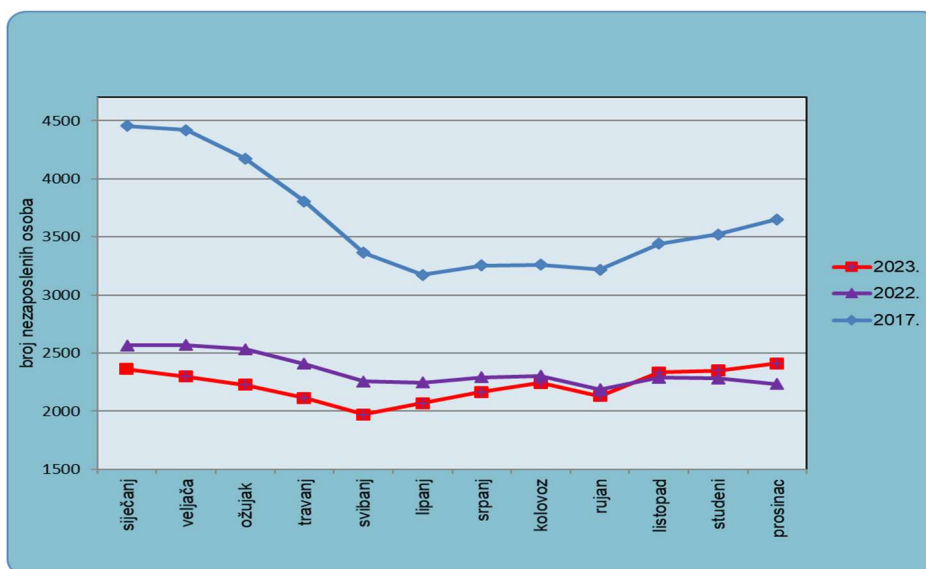
Krajem prosinca 2023. godine na evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bilo je 2.412 nezaposlenih osoba, što je 8,02% više nego u prosincu prethodne godine (2.233). Ukupan broj novoprijavljenih na evidenciju nezaposlenih tijekom 2023. godine bio je 3.866 osoba (2.721 osoba iz radnog odnosa, 812 osoba iz neaktivnosti, 330 osoba iz redovitog školovanja te 3 osobe iz individualne poljoprivrede i drugih oblika rada).

Iz evidencije je izašlo 3.687 osoba, od kojih su 2.774 osobe zasnovala radni odnos, 752 osobe obrisane su iz evidencije dok je 161 osoba zaposlena na temelju drugih poslovnih aktivnosti.

U prvih pet mjeseci 2023. godine broj nezaposlenih bio je znatno manji nego u istim mjesecima 2022. godine, a zatim se razlika postupno smanjivala. Gledamo li iste podatke za razdoblje prije šest godina, vidimo da je dinamika izlaska iz evidencije slična u pojedinim mjesecima, no sa znatno većim brojem nezaposlenih osoba.

Sezonski su čimbenici utjecali na kretanje broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda tijekom 2023. godine. Broj nezaposlenih osoba smanjio se tijekom ljetnih mjeseci, a zatim je od listopada došlo do njegova blagog povećanja. Stoga je najveći broj nezaposlenih zabilježen u prosincu (2.412), dok je najmanji broj nezaposlenih bio u svibnju (1.973).

Grafikon 1. Broj nezaposlenih po mjesecima⁸ u Požeško-slavonskoj županiji

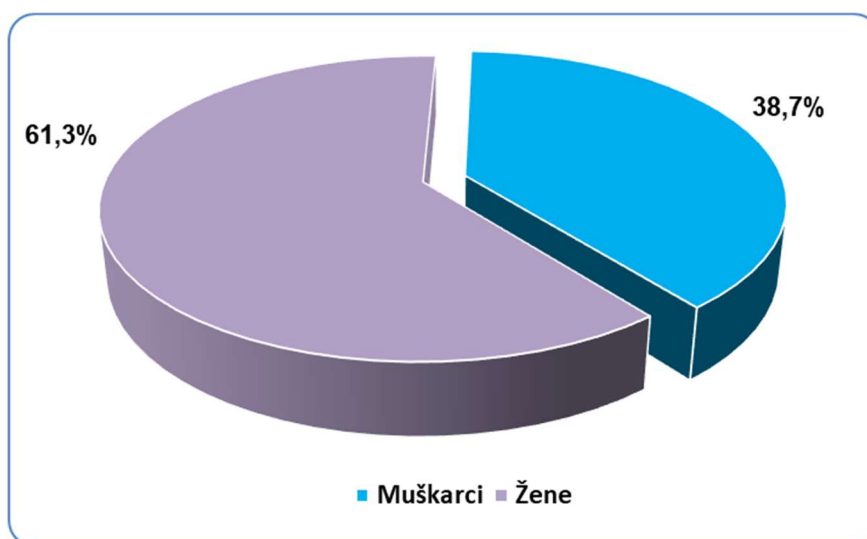
⁷ Hrvatska gospodarska komora, www.hgk.hr, Gospodarski profil požeško slavonske županije, 29. srpnja 2024.

⁸ Broj nezaposlenih osoba na zadnji dan referentnog mjeseca, administrativni podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

2.1. Nezaposlenost prema spolu

U ukupnom prosječnom broju nezaposlenih u 2023. godini žene čine 61,3% (1.362 osobe), a muškarci 38,7% (861 osoba). Udio nezaposlenih žena je veći u svim gradovima i općinama Požeško-slavonske županije. Najveći je udio žena u ukupnom broju nezaposlenih na području općine Jakšić (67,7%), a najmanji u Čaglinu (53,2%).

Grafikon 2. Spolna struktura nezaposlenih u 2023. godini

Tablica 5. Prosječan broj nezaposlenih osoba u Požeško-slavonskoj županiji

GRADOVI I OPĆINE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE	PROSJEČAN BROJ NEZAPOSLENIH			STRUKTURA (%)	
	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Brestovac	43	83	126	34,2	65,8
Čaglin	37	42	78	46,8	53,2
Jakšić	40	85	125	32,3	67,7
Kaptol	41	70	111	37,0	63,0
Kutjevo	71	100	171	41,5	58,5
Lipik	62	72	134	46,0	54,0
Pakrac	95	118	214	44,7	55,3
Pleternica	121	228	349	34,7	65,3
Požega	292	458	750	38,9	61,1
Velika	59	107	166	35,4	64,6
UKUPNO	861	1.362	2.223	38,7	61,3

U odnosu na prethodnu godinu, smanjio se prosječan broj nezaposlenih s 2.347 osoba u 2022. godini na 2.223 osobe u 2023. godini, što iznosi 5,3%. Smanjio se prosječan broj nezaposlenih i žena i muškaraca. Udio nezaposlenih muškaraca u spolnoj strukturi smanjen je za 0,9 postotnih bodova, a udio nezaposlenih žena povećan za 0,9 postotnih bodova. Udio žena u 2022. godini iznosio je 60,4%, a u 2023. godini 61,3%.

2.2. Nezaposlenost prema dobi

Prosječan broj nezaposlenih smanjio se u odnosu na prošlu godinu kod svih dobni skupina osim mladih osoba u dobi od 15 do 19 godina života, uz porast 7,7%. Najveće smanjenje prosječnog broja nezaposlenih je u starijoj dobnoj skupini od 50 do 54 godine života, za 11,4%.

Tablica 6. Prosječan broj nezaposlenih osoba prema dobi u 2023. i 2022. godini

DOB	2022.		2023.		INDEKS 2023./2022.
	UKUPNO	%	UKUPNO	%	
Od 15 do 19	127	5,4	137	6,1	107,7
Od 20 do 24	286	12,2	277	12,4	96,7
Od 25 do 29	282	12,0	263	11,8	93,1
Od 30 do 34	198	8,4	191	8,6	96,5
Od 35 do 39	206	8,8	201	9,1	97,8
Od 40 do 44	230	9,8	215	9,7	93,5
Od 45 do 49	286	12,2	263	11,8	92,2
Od 50 do 54	270	11,5	239	10,8	88,6
Od 55 do 59	312	13,3	295	13,3	94,5
Od 60 i više	150	6,4	142	6,4	94,5
UKUPNO	2.347	100	2.223	100	95

U strukturi najveći udio nezaposlenih čine osobe srednje dobi (od 30 do 49 godina života) 39,2%, osobe starije dobi (više od 50 godina života) čine 30,4%, a jednak udio imaju i mlade osobe (od 15 do 29 godina života) s udjelom od 30,4%.

Na međugodišnjoj razini (2023./2022.), smanjen je udio starijih nezaposlenih osoba za 0,8 postotnih bodova, udio osoba srednje dobi ostao je nepromijenjen dok se udio nezaposlenih osoba mlađe dobi povećao za 0,8 postotnih bodova.

2.3. Nezaposlenost prema razini obrazovanja

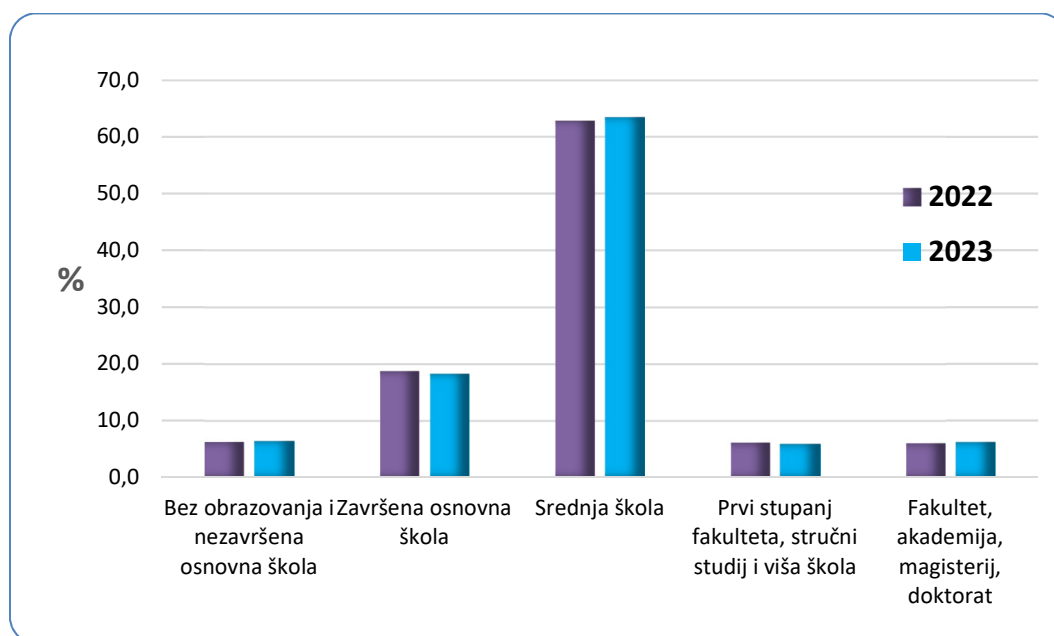
Najviše nezaposlenih osoba ima završeno srednjoškolsko obrazovanje – 63,4%. Prema udjelu u ukupnoj strukturi slijede osobe sa završenom osnovnom školom 18,2%, osobe s višom i visokom razinom obrazovanja 12,1% i osobe bez obrazovanja i nižeg stupnja obrazovanja čine 6,3% ukupnog broja nezaposlenih.

U odnosu na prethodnu godinu broj nezaposlenih smanjio se u svim razinama obrazovanja. Najviše se smanjio prosječan broj nezaposlenih osoba s višom razinom obrazovanja za 9,2%, osoba sa završenom osnovnom školom za 8,0% i osoba bez škole i s nezavršenom osnovnom školom za 5,1% (Tablica 7.).

Tablica 7. Prosječan broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u 2023. i 2022. godini

RAZINA OBRAZOVANJA	2022.		2023.		INDEKS 2023./2022.
	BROJ	UDIO (%)	BROJ	UDIO (%)	
Bez škole i nezavršena osnovna škola	147	6,3	140	6,3	94,9
Završena osnovna škola	440	18,8	405	18,2	92,0
Srednja škola	1.475	62,8	1.410	63,4	95,6
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	144	6,1	131	5,9	90,8
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	141	6,0	138	6,2	97,5
UKUPNO	2.347	100,0	2.223	100,0	

Grafikon 3. Udio nezaposlenih prema razini obrazovanja u 2023. i 2022. godini

2.4. Nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja

Iz ukupnog broja nezaposlenih mogu se izdvojiti osobe koje su prethodno bile zaposlene, a njihov sastav može se promatrati prema djelatnosti prethodnog zaposlenja.

Najviše nezaposlenih osoba bilo je prethodno zaposleno u prerađivačkoj industriji (383 osobe ili 15,9%), a slijede djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (278 osoba ili 11,5%), djelatnost trgovine na veliko i malo (236 osoba ili 9,8%), javna uprava i obrana i obvezno socijalno osiguranje (208 osoba ili 8,6%) i dr.

Tablica 8. Nezaposlene osobe prema djelatnosti prethodnog zaposlenja na dan 31.12.2023. godine

DJELATNOST PRETHODNOG ZAPOSLENJA (NKZ 2007)	2023.	
	BROJ OSOBA	UDIO (%)
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	383	15,9
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	278	11,5
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	236	9,8
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	208	8,6
(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	157	6,5
(F) GRAĐEVINARSTVO	149	6,2
(Q) DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	146	6,1
(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	119	4,9
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	109	4,5
(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	56	2,3
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	55	2,3
(P) OBRAZOVANJE	51	2,1
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA; DJELATNOSTI KUĆANSTAVA	44	1,8
(E) OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM	17	0,7
(K) FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	17	0,7
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	15	0,6
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	10	0,4
(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	2	0,1
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	1	0,0
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	1	0,0
(U) DJELATNOSTI IZVANTERITORIJALNIH ORGANIZACIJA I TIJELA	0	0,0
[Ne odnosi se]	358	14,8
UKUPNO	2.412	100

2.5. Kretanje i sastav nezaposlenosti prema ispostavama

Područni ured Požega (PU Požega) administrativno pokriva Požeško-slavonsku županiju djelovanjem dvije ispostave, Ispostava Pakrac i Požega te jednog izdvojenog ureda u Pleternici. PU Požega vodi evidenciju nezaposlenih osoba koje žive na području pet gradova (Kutjevo, Lipik, Pakrac, Pleternica i Požega) i pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). Ispostava Požega bilježi veći broj nezaposlenih osoba (1.875, 84,4%) što je u korelaciji s većom površinom koju pokriva i koncentriranijom urbanizacijom u odnosu na ispostavu Pakrac koja evidentira manji broj nezaposlenih (348, 15,6%) .

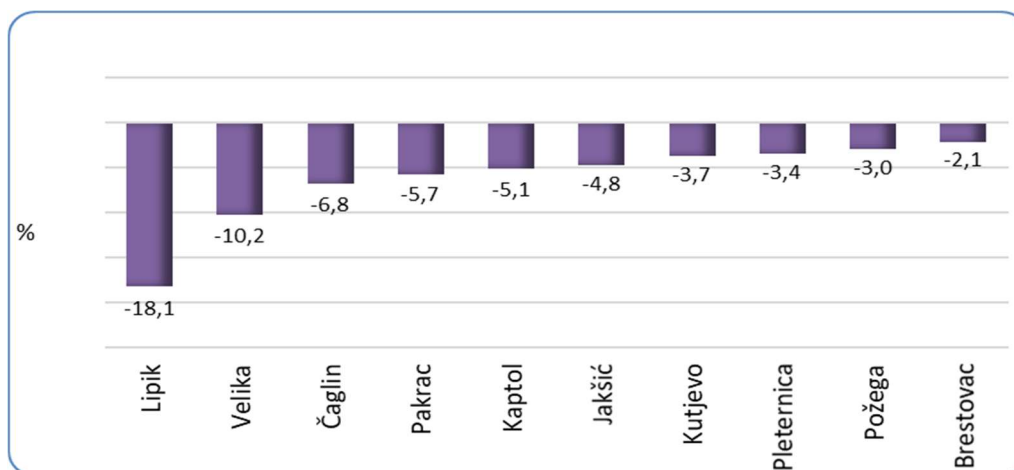
Tablica 9. Prosječan broj nezaposlenih osoba prema ispostavama u 2023. i 2022. godini

ISPOSTAVA	PROSJEČAN BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA PREMA STANJU KRAJEM MJESECA 2023. I 2022.	
	GODINA	UKUPNO
PAKRAC	2023.	348
	2022.	390
	Indeks	89,1
POŽEGA	2023.	1.875
	2022.	1.957
	Indeks	95,8

Promatrano po jedinicama lokalne samouprave, najveći prosječni broj nezaposlenih osoba u 2023. godini bilježi grad Požega s pripadajućim naseljima 750 osoba (33,74%) dok najmanji broj ima općina Čaglin 78 osoba (3,51%).

Na međugodišnjoj razini, prosječan broj nezaposlenih smanjio se u svim jedinicama lokalne samouprave. Podaci iz Grafikon 4. prikazuju pozitivan trend smanjenja nezaposlenosti na području cijele županije. Najveće međugodišnje smanjenje nezaposlenosti zabilježeno je u Lipiku (18,1%).

Grafikon 4. Kretanje nezaposlenosti prema jedinicama lokalne samouprave u 2023. u odnosu na 2022. godinu

2.4. Trajanje nezaposlenosti

Osobe u evidenciji nezaposlenih mogu se promatrati prema trajanju njihove nezaposlenosti. Tako je od ukupnog broja nezaposlenih krajem 2023. godine njih 29,6% bio nezaposleno dulje od jedne godine tj. dugotrajno nezaposleno.

S obzirom na trajanje nezaposlenosti prema spolu, udio dugotrajno nezaposlenih (dulje od jedne godine) u ukupnom broju nezaposlenih muškaraca iznosio je 27,8%, a u ukupnom

broju žena iznosio je 30,7%. Dugotrajna je nezaposlenost slična u muškaraca i žena, ali nešto ipak veća u žena.

**Tablica 10. Nezaposlene osobe prema trajanju nezaposlenosti i spolu
(31. prosinca 2023. godine)**

TRAJANJE NEZAPOSLENOSTI	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO	%
Do 3 mj.	344	475	819	34,0
Od 3 do 6 mjeseci	186	255	441	18,3
Od 6 do 9 mjeseci	81	195	276	11,4
Od 9 do 12 mjeseci	52	110	162	6,7
Od 1 do 3 godine	121	278	399	16,5
Od 3 do 5 godina	50	75	125	5,2
Od 5 - 8 godina	37	41	78	3,2
8 godina i više	47	65	112	4,6
UKUPNO	918	1.494	2.412	100

Razina obrazovanja ima utjecaj na trajanje nezaposlenosti. Među osobama s nižom razinom obrazovanja znatno je veći udio dugotrajno nezaposlenih. Tako je udio dugotrajno nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih bez škole i s nezavršenom osnovnom školom iznosio 51,7%, a s završenom osnovnom školom 36,6%. Najmanji udio dugotrajno nezaposlenih imale su skupine nezaposlenih s višom (26,5%) i visokom razinom obrazovanja (19,7%).

2.7. Ulazak u nezaposlenost

Broj novoprijavljenih⁹ osoba odnosno ulazaka nezaposlenih osoba u evidenciju, uz izlaz radne snage iz nezaposlenosti, jedan je od glavnih faktora koji utječu na razinu nezaposlenosti.

Tablica 11. Ukupan broj novoprijavljenih osoba u 2023. i 2022. godini

STATUS OSOBE PRIJE PRIJAVE U EVIDENCIJU NEZAPOSLENIH OSOBA	Broj prijava 2023.	Broj prijava 2022.	Indeks 2023./2022.
Radni odnos	2.721	2.527	108
Neaktivnost	812	913	89
Redovno školovanje	330	312	106
Individualna poljoprivreda	3	0	-
UKUPNO	3.866	3.752	103

⁹ Nezaposlene osobe koje su se tijekom izvještajnog razdoblja prijavile u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bez obzira na status prije nezaposlenosti.

Tijekom 2023. godine evidentirano je 3.866 novoprijavljenih nezaposlenih osoba, što u odnosu na 2022. godinu, kada su bile evidentirane 3.752 osobe, čini povećanje za 3%. Najviše novoprijavljenih dolazi iz radnog odnosa, a gledamo li godišnju fluktuaciju najviše osoba je ušlo u evidenciju tijekom listopada (459 osoba) što povezujemo s povratkom osoba sa sezonskih poslova na moru. Najmanje ulazaka je zabilježeno u veljači, 224 osobe. Slična dinamika je bila i u 2022. godini gdje je najveći broj ulazaka zabilježen u listopadu (429 osoba), a najmanji u veljači (265 osoba).

2.8. Izlasci iz evidentirane nezaposlenosti

Tijekom 2023. godine iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Požega ukupno je izašlo 3.687 osoba. Od tog broja 2.935 osoba izašlo je iz evidencije temeljem zasnivanja radnog odnosa, što je 5,8% manje nego u 2022. godini.

Od ukupnoga broja zaposlenih, 1.670 su žene (udio u ukupnom zapošljavanju iznosi 56,9%), a muškaraca je 1.265 (udio 43,1%).

Tablica 12. Ukupan broj osoba koje su izašle iz evidencije HZZ-a u 2023. godini

RAZLOZI IZLASKA IZ EVIDENCIJE ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE	Izlasci iz evidencije HZZ-a	
	Broj osoba	Udio u %
(1) Zapošljavanje	2.935	79,6
(1.1) Zapošljavanje u zemlji	2.697	73,1
(1.12) Registriranje trg.druš. ili dr.pravne osobe, stekne 25% udjela u trg.druš. ili dr. pravnoj osobi	18	0,5
(1.16) Zapošljavanje prema posebnim propisima (npr.status roditelja njegovatelja, njegovatelj hrvatskog ratnog vojnog invalida)	8	0,2
(1.18) Ostvarivanje mjesečnog primitka, odnosno dohotka koji je veći od prosječne isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini	30	0,8
(1.19) Registriranje obrta, slobodnog zanimanja u državama EU	2	0,1
(1.2) Zapošljavanje u inozemstvu	77	2,1
(1.4) Registriranje obrta, slobodnog zanimanja ili djelatnosti poljoprivrede i šumarstva	102	2,8
(1.5) Prijava na poljoprivredno osiguranje po propisima o mirovinskom osiguranju	1	0,03
(2) Izlaz iz radne snage	185	5,0
(2.1) Umirovljenje/ispunjavanje uvjeta za mirovinu/ostvari pravo na obiteljsku mirovinu koja se isplaćuje	61	1,7
(2.11) Navršениh 65 godina života	6	0,2
(2.13) Ostvarivanje prava na rodiljnu, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada po posebnom propisu	113	3,1
(2.4) Uključenje u redovno školovanje (redoviti učenik ili student)	3	0,1
(2.8) Utvrđena opća nesposobnost za rad od nadležnog jedinstvenog tijela vještačenja	1	0,0
(2.9) Izdržavanje kazne zatvora	1	0,0
(3) Odjava s evidencije i nejavljivanje	212	5,7

(4) Nepridržavanje zakonskih odredbi	274	7,4
(4.10) Nije raspoloživ za rad	47	1,3
(4.11) Ne traži aktivno posao	223	6,0
(4.14) Obavljanje posla bez potvrde, ugovora, odnosno rješenja na temelju kojeg radi	1	0,03
(4.9) Odbio ili bez opravdanog razloga prekinuo obrazovanje sukladno procijenjenim psihofizičkim mogućnostima koje je organizirao Zavod	3	0,1
(5) Ostali razlozi	81	2,2
(5.1) Smrt	9	0,2
(5.10) Nema uvjeta za prijavu	29	0,8
(5.11) Davanje neistinitih podataka prilikom prijave u evidenciju	6	0,2
(5.2) Preseljenje u inozemstvo	5	0,1
(5.3) Preseljenje s područja ureda za zapošljavanje	31	0,8
(5.5) Promjena statusa - nezaposlena osoba prelazi u tražitelje zaposlenja	1	0,03
UKUPNO	3.687	100,0

2.9. Nezaposlenost hrvatskih branitelja

Tijekom 2023. godine prosječno je mjesečno evidentirano 126 nezaposlenih hrvatskih branitelja, što je više za 6,8% u odnosu na prethodnu 2022. godinu.

Najveći broj hrvatskih branitelja 45,3% je u dobi od 55 do 59 godina života, njih 24,1% je u dobi od 50 do 54 godine života, 16,3% je u dobi od 60 do 64 godine života te 14,4% u dobi od 45 do 49 godina života.

Tablica 13. Prosječan broj nezaposlenih hrvatskih branitelja prema razini obrazovanja

RAZINA OBRAZOVANJA	Prosjek 2022.	Prosjek 2023.	Indeks 2023./2022.
Bez obrazovanja i nezavršena osnovna škola	11	11	100,0
Završena osnovna škola	35	33	94,3
Srednja škola do 3 godine, KV i VKV	45	55	122,2
Srednja škola do 4 i više godina	22	21	95,5
Gimnazija	1	1	100,0
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	1	3	300,0
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	2	1	50,0
UKUPNO	118	126	106,8

2.10. Nezaposlenost osoba s invaliditetom

Na području Područnog ureda Požega tijekom 2023. godine evidentirano je prosječno 238 osoba s invaliditetom, što je za 46% više u odnosu na prethodnu 2022. godinu (prosječno 163 osobe s invaliditetom). Ovakvo značajno povećanje broja osoba s invaliditetom povezano je s izmjenama Zakona o tržištu rada (NN, br.18/22) i Zakona o

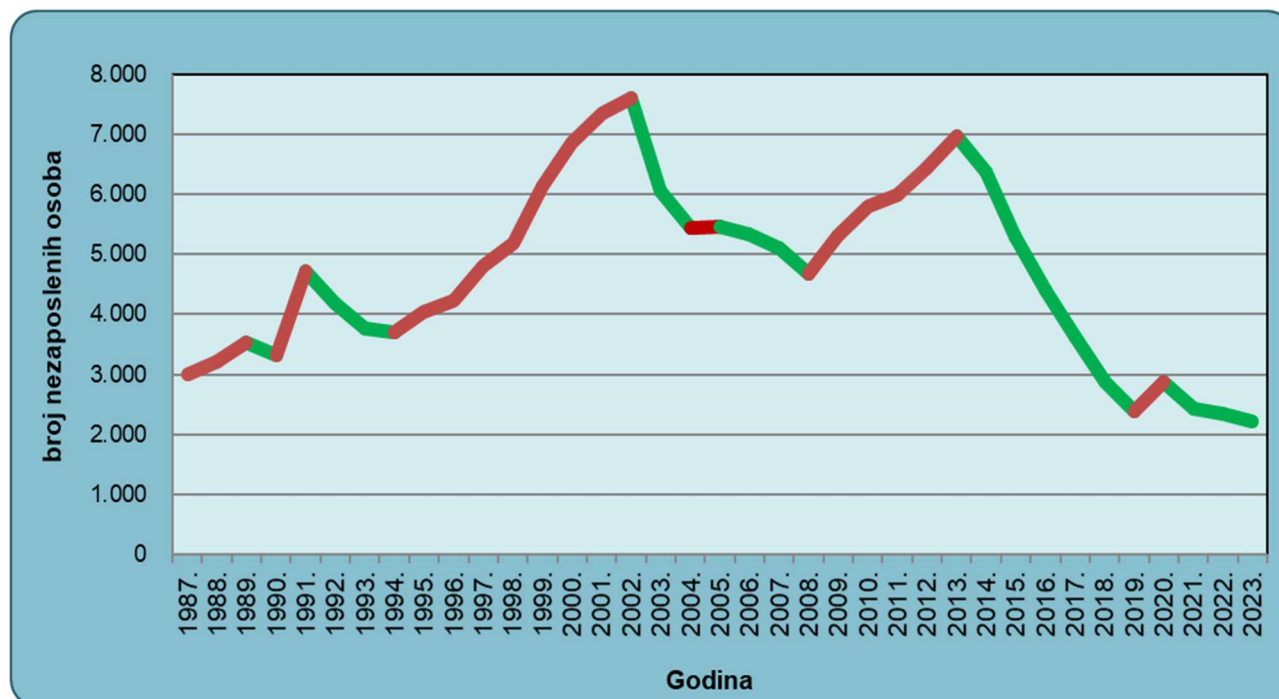
socijalnoj skrbi (NN, br. 18/22). Ovom izmjenom omogućeno je svim nezaposlenim osobama s invaliditetom koje imaju tjelesno, mentalno, intelektualno ili osjetilno oštećenje utvrđeno od tijela vještačenja, a bez propisanog stupnja invaliditeta ili oštećenja pravo na novčanu pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom. O navedenom pravu od veljače 2022. godine do kraja 2023. godine odlučuje Hrvatski zavod za zapošljavanje umjesto dosadašnjeg Centra za socijalnu skrb.

Tablica 14. Prosječan broj nezaposlenih osoba s invaliditetom prema vrsti invalidnosti

VRSTA INVALIDNOSTI	Prosjek 2023.	Struktura %
Oštećenje vida	5	2
Oštećenje sluha	4	2
Poremećaji glasovno - govorne komunikacije	38	16
Tjelesni invaliditet	36	15
Intelektualne poteškoće	71	30
Psihičke i organske smetnje	15	6
Kombinirane smetnje	55	23
Kronične bolesti	14	6
UKUPNO	238	100

2.11. Kretanje broja nezaposlenih osoba po godinama

Grafikon 5. Pregled prosječnog broja nezaposlenih osoba od 1987.- 2023. godine

Tablica 15. Prosječan broj nezaposlenih osoba od 1987. do 2023. godine

GODINA	PROSJEČAN BROJ NEZAPOSLENIH U PU POŽEGA U RAZDOBLJU 1987. - 2023. GODINE		
	Ukupno	Pakrac	Požega
1987.	3.000	783	2.217
1988.	3.210	834	2.376
1989.	3.528	816	2.712
1990.	3.312	802	2.510
1991.	4.713	1.069	3.644
1992.	4.196	580	3.616
1993.	3.769	564	3.205
1994.	3.702	582	3.120
1995.	4.050	677	3.373
1996.	4.225	837	3.388
1997.	4.808	1.051	3.757
1998.	5.181	1.171	4.010
1999.	6.129	1.236	4.893
2000.	6.857	1.337	5.520
2001.	7.340	1.518	5.822
2002.	7.602	1.544	6.058
2003.	6.053	1.202	4.851
2004.	5.446	1.109	4.337
2005.	5.458	1.032	4.426
2006.	5.332	929	4.403
2007.	5.097	828	4.269
2008.	4.669	760	3.909
2009.	5.310	932	4.378
2010.	5.795	1.014	4.781
2011.	5.996	1.050	4.946
2012.	6.434	1.192	5.242
2013.	6.953	1.349	5.604
2014.	6.375	1.319	5.056
2015.	5.287	1.109	4.178
2016.	4.411	918	3.493
2017.	3.646	759	2.887
2018.	2.873	561	2.312
2019.	2.389	441	1.948
2020.	2.872	537	2.335
2021.	2.431	409	2.022
2022.	2.347	390	1.957
2023.	2.223	348	1.875

3. Potražnja za radnom snagom i zapošljavanje

Tijekom 2023. godine 476 poslodavaca prijavilo je HZZ PU Požega ukupno 3.625 slobodnih radnih mjesta, što je u odnosu na 2022. manje za 671 traženog radnika ili 16%. Oglašavanje slobodnog radnog mjesta, sukladno Zakonu o tržištu rada nije zakonska obaveza poslodavca osim ako drugim zakonom nije propisana obveza popunjavanja slobodnog radnog mjesta putem javnog natječaja.

Tablica 16. Prijavljene potrebe za radnicima po ispostavama u 2023. i 2022. godini

ISPOSTAVA	Broj prijava 2023.	Broj prijava 2022.	Indeks 2023./2022.
Požega	2.954	3.529	84
Pakrac	671	767	87
UKUPNO	3.625	4.296	84

Sukladno Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja (NKZ 2010), poslodavci su tijekom 2023. godine, najviše tražili zanimanja iz roda zanimanja inženjeri, tehničari i srodna zanimanja (20,7%), potom zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (19,2%), jednostavna zanimanja (17,2%), stručnjake i znanstvenike (15,9%), uslužna i trgovačka zanimanja (15,7%) i dr.

Tablica 17. Najtraženija zanimanja u 2023. godini prema prijavljenim potrebama za radnicima u Požeško-slavonskoj županiji

NACIONALNA KLASIFIKACIJA ZANIMANJA 2010. ŠIFRA I NAZIV ZANIMANJA	Broj traženih radnika
(51310023) konobar/konobarica	172
(23201274) suradnik/suradnica u praktičnoj nastavi	162
(22110017) doktor/doktorica medicine	128
(71120023) zidar/zidarka	124
(71140023) armirač/armiračica	115
(23420026) odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	111
(52230013) prodavač/prodavačica	108
(71150023) tesar/tesarica	106
(22210024) medicinska sestra/medicinski tehničar	104
(51200023) kuhar/kuharica	103
(91120011) čistač/čistačica	97
(83320013) vozač/vozačica teretnog vozila	86
(92130021) poljoprivredni radnik/ poljoprivredna radnica	83
(93130051) radnik/radnica u visokogradnji	79
(91110021) radnik/radnica za pomoć u kući	77
(93290011) radnik/radnica u održavanju	72
(93290021) radnik/radnica na proizvodnoj liniji	69

(83320023) vozač/vozačica teretnog vozila s prikolicom	53
(51310012) pomoćni konobar/pomoćna konobarica	52
(53220042) njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	49
(23410296) učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola	34
(93120051) radnik/radnica u niskogradnji	34
(93290101) drvoprerađivački radnik/drvoprerađivačka radnica	34
(26310167) diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	33
(43210034) skladištar/skladištarka	32
(23300277) profesor/profesorica glazbenih predmeta, srednja škola	29
(22640014) fizioterapeut/fizioterapeutkinja	25
(72120083) zavarivač/zavarivačica	25
(21420107) diplomirani građevinski inženjer/diplomirana građevinska inženjerka	24

3.1. Zapošljavanje osoba s evidencije Zavoda

Usporedno sa smanjenjem broja registriranih osoba u evidenciji Zavoda, smanjuje se i broj ukupnog zapošljavanja osoba iz evidencije nezaposlenih.

Pod zapošljavanjem osoba iz evidencije Zavoda smatra se da je osoba bila evidentirana kao nezaposlena osoba, a iz evidencije je bila brisana na temelju zasnivanja radnog odnosa ili na temelju ostalih poslovnih aktivnosti.

Tijekom 2023. godine iz evidencije PU Požega ukupno je zaposleno 2.935 osoba ili 5,8% manje nego 2022. godine. Na temelju radnog odnosa zaposlene su 2.774 (94,5%) osobe, dok se preostali udio odnosio na zapošljavanje na temelju ostalih poslovnih aktivnosti 161 osoba (5,5%).

S obzirom na spol, udio zaposlenih žena bio je nešto veći, 1.670 žena ili 56,9%, dok je udio muškaraca 43,1% ili 1.265 osoba.

Kada promatramo razinu obrazovanja zaposlenih osoba, daleko najveći udio evidentiranog zapošljavanja na temelju radnog odnosa čine osobe sa srednjoškolskim obrazovanjem. Osobe s trogodišnjom srednjom školom i školom za KV i VKV radnike čine (34,5%) zaposlenih osoba te osobe s četverogodišnjom srednjom školom za zanimanja i gimnazijom (33,9%). Udjelom zatim slijede osobe visokoškolske razine obrazovanja, sa završenim fakultetom i akademijom (9,7%) te I. stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (8,3%). Najmanji udio imaju osobe niže obrazovne razine, osobe sa završenom osnovnom školom (11,1%) i osobe bez završenog osnovnoškolskog obrazovanja (2,6%).

Od ukupno 2.935 zaposlenih osoba, najveći udio od 1.950 osoba (64,4%) zaposlen je na području Područnog ureda Požega, odnosno u Požeško-slavonskoj županiji. Na ostalim područjima Republike Hrvatske zaposleno je 747 osoba (25,5%), dok ih je 77 (2,6%) zaposleno u inozemstvu. Za preostalu 171 osobu podaci o mjestu zaposlenja nisu poznati.

3.2. Sezonsko zapošljavanje na moru

PU Požega posebnu pažnju posvećuje posredovanju pri sezonskom zapošljavanju u turističkoj sezoni na moru. Aktivnosti posredovanja pri sezonskom zapošljavanju u sezoni 2023. započele su u listopadu 2022. godine. Ispitan je interes svake nezaposlene osobe za rad u sezonskim poslovima van mjesta stanovanja. Zainteresiranim nezaposlenim osobama kao i učenicima završnih razreda srednjih škola je omogućeno sudjelovanje u Danima poslova u turizmu u Osijeku, 25. siječnja 2023. godine.

Turistička godina 2023. bila je uspješnija od 2022. godine. U 2023. u komercijalnim smještajnim objektima ostvareno je 19,5 milijuna dolazaka i 92,4 milijuna noćenja turista, što je za 9,7% više dolazaka turista i za 2,6% više njihovih noćenja u odnosu na 2022. U odnosu na rekordnu turističku godinu 2019., bilo je za 0,4% manje dolazaka, ali za 1,2% više noćenja turista¹⁰. Ovi poslovni rezultati govore i o pojačanoj potrebi za turističkim radnicima raznih profila.

Upravo turistički radnici i usluge koje pružaju su jedan od ključnih čimbenika turizma.

Trend koji je okarakterizirao sezonske poslove u turističkoj sezoni 2023. je sve veći broj stranih radnika koji su ishodovali dozvolu za rad i boravak u Hrvatskoj i sve manji broj domaćih radnika. Sezonsko zapošljavanje na moru važno je za lokalno tržište rada, što je primjetno u njegovom udjelu u ukupnom zapošljavanju. U 2023. godini, 9,8% zapošljavanja nezaposlenih osoba s evidencije Zavoda, odnosilo se na sezonsko zapošljavanje, dok je u 2022. sezonsko zapošljavanje činilo 12,1%.

Tablica 18. Broj zaposlenih na sezonskim poslovima na moru po mjesecima u PU Požega

MJESEC	UKUPNO									
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Siječanj	0	0	5	4	4	1	0	1	1	2
Veljača	6	6	17	11	17	8	9	2	4	3
Ožujak	31	72	94	91	119	89	22	15	26	42
Travanj	233	183	183	227	189	160	2	37	105	101
Svibanj	176	254	254	181	174	125	9	96	63	73
Lipanj	289	277	190	141	94	95	130	69	69	41
Srpanj	122	106	80	68	54	36	117	47	21	10
Kolovoz	24	28	27	8	9	8	22	6	0	1
Rujan	3	5	6	2	0	0	1	4	0	0
Listopad	0	1	1	6	0	0	0	0	0	0
Studen	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Prosinac	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0
UKUPNO	884	932	858	739	660	528	312	277	289	273

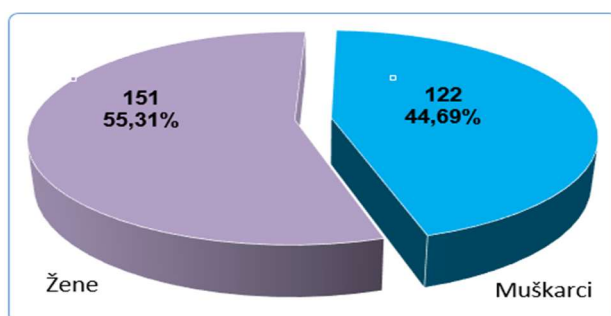
¹⁰ Priopćenje, Dolasci i noćenja turista u 2023. godini, Državni zavod za statistiku, <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58169>, 29.02.2024.

U 2023. s evidencije nezaposlenih osoba Područnog ureda Požega u sezonskim poslovima na moru zaposlene su 273 osobe ili 5,5% manje u odnosu na 2022. godinu. S područja Ispostave Požega zaposleno je 227 osoba ili 6,2% manje u odnosu na 2022., dok je s područja ispostave Pakrac zaposleno 46 osoba ili 2,1% manje nego 2022. godine.

Osim nezaposlenih osoba koje su zaposlene s evidencije, znatan broj zapošljavanja (163 osobe, među kojima ima i "stalnih sezonaca"), odnosi se na osobe koje su u trenutku zapošljavanja imale status "S" tj. brisane su iz evidencije po raznim osnovama. Isto tako, možemo pretpostaviti da se određeni broj sezonskih radnika zaposlio i iz kontingenta radno sposobnih neaktivnih osoba i umirovljenika što sve zajedno uvećava značaj sezonskog zapošljavanja u ukupnom zapošljavanju.

Zapošljavanje sezonskih radnika počelo je u siječnju i raslo je do vrhunca u travnju nakon čega je tijekom ljetnih mjeseci opao intenzitet zapošljavanja, a slična dinamika zapošljavanja bila je i u godinama prije pandemije.

Grafikon 6. Broj i udio zaposlenih na sezonskim poslovima na moru u 2023. prema spolu

Ženska populacija i dalje je dominantna u sezonskom zapošljavanju na moru, 55,31% je udio zaposlenih žena, a muškaraca 44,69%. U 2023. je u odnosu na 2022. povećan broj zaposlenih muškaraca za 8,9%, a broj zaposlenih žena smanjen za 14,7% čime je udio žena u ukupnom zapošljavanju smanjen za 5,9 postotnih bodova.

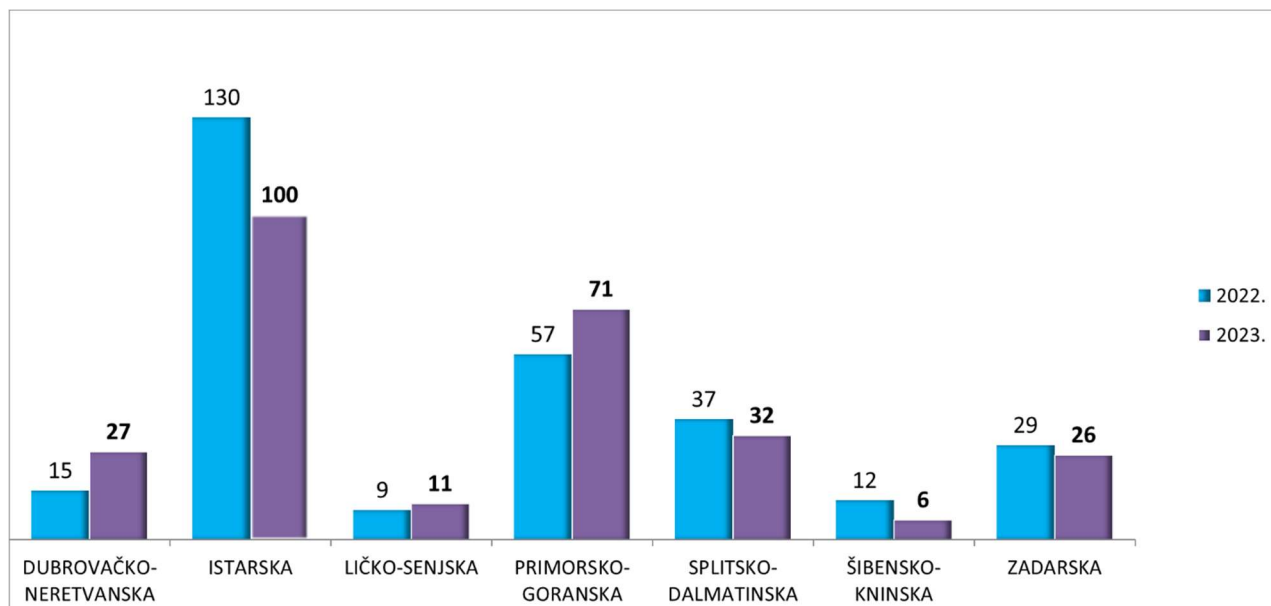
Većina radnika koji su u 2023. zaposleni u sezonskim poslovima na moru, bili su u dobi do 29 godina (43,2%), a prosječna starost zaposlenih bila je 37,04 godina (36,67 u Požegi i 38,87 u Pakracu).

Gledajući nekoliko godina unazad primjetno je da se prosječna starost zaposlenih povećava, u 2018. iznosila je 32,6 godine, u 2019. 33,1 godine te u 2020. 34,53 godine. Povećanje prosječne starosti zaposlenih može se dovesti u vezu s iseljavanjem radne snage i povećanjem udjela osoba starije dobi, posljedicom općeg nedostatka sezonske radne snage te uključivanjem sve većeg broja umirovljenika u svijet rada.

Tri četvrtine (74,4%) svih zaposlenih u sezonskim poslovima zaposleni su u "klasičnim" sezonskim zanimanjima (kuhari i srodna zanimanja, konobari i srodna zanimanja te sobarice/čistačice i srodna zanimanja).

Žene su se pretežno zapošljavale u zanimanjima: sobarica, čistačica, kuhinjska radnica, prodavačica, pomoćna kuharica i pomoćna konobarica, a muškarci u zanimanjima: konobar, kuhar, pekar, vozač, zaštitar, vrtlar i skladišni radnik.

Grafikon 7. Broj zaposlenih na sezonskim poslovima na moru u 2023. i 2022. po županijama zaposlenja

Većina zapošljavanja (62,6%) sezonskih radnika ostvarena je u dvije županije, Istarskoj (36,6%) i Primorsko-goranskoj (26,0%), što je za 2,1 postotni bod manje nego u 2022. Ako uzmemo u obzir da su ove dvije županije nama prostorno najbliže možemo zaključiti da su ove dvije destinacije ipak malo popularnije od drugih za sezonske radnike iz naše županije. Udio zapošljavanja sezonskih radnika iz obje Ispostave u ostalim županijama je dosta ujednačen.

Polovica ukupnog zapošljavanja sezonskih radnika realizirano je kod poslodavaca koji nude usluge smještaja (hoteli, resorti, kampovi i sl.). Drugo veliko područje zapošljavanja su ugostiteljske djelatnosti koje predstavljaju mali privatni poslodavci vlasnici restorana, caffe barova, pizzeria i sl. (slika 15.). Zapošljavanje u hotelima i drugim smještajnim kapacitetima podjednako je zastupljeno kod obje ispostave PU Požega. Sezonski radnici s područja Ispostave Pakrac češće se zapošljavaju u sektoru čišćenja dok se osobe iz Ispostave Požega u odnosu na Pakrac više zapošljavaju u djelatnosti ugostiteljstvo i trgovina.

3.3. Zapošljavanje stranih radnika

Zakonom o strancima (NN 133/20, 114/22, 151/22) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2021. godine propisan je novi model zapošljavanja državljana trećih zemalja, budući da Vlada Republike Hrvatske više ne utvrđuje godišnju kvotu dozvola za zapošljavanje državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj, već su poslodavci, sukladno Zakonu, dužni zatražiti provedbu testa tržišta rada u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Test tržišta rada ne provodi se u slučaju produljenja dozvole za boravak i rad za istog poslodavca i istog državljanina treće zemlje, u slučaju deficitarnih zanimanja objavljenih na listi koju donosi

Upravno vijeće HZZ-a, zapošljavanja državljanina treće zemlje u poljoprivredi, šumarstvu, ugostiteljstvu i turizmu do 90 dana tijekom kalendarske godine i u slučaju dozvola za boravak i rad koje se izdaju sukladno članku 110. Zakona (ključno osoblje u trgovačkim društvima, EU plava karta, osobe premještene unutar društva, itd.).

Ako Zavod utvrdi da u evidenciji nezaposlenih nema osoba s odgovarajućim kvalifikacijama, znanjima, vještinama i/ili iskustvom, poslodavcu se dostavlja obavijest o rezultatu testa tržišta rada koja upućuje na mogućnost podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za boravak i rad za državljane trećih zemalja, a poslodavac može u roku od 90 dana od zaprimanja te obavijesti, podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole za boravak i rad za određenog državljanina treće zemlje.

Tablica 19. Izdavanje mišljenja za dozvolu za boravak i rad stranih državljana u Požeško-slavonskoj županiji

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	GODINA		
	2021.	2022.	2023.
Izdano mišljenje za dozvolu za boravak i rad	417	302	480
Pozitivno mišljenje	14	292	45
Negativno mišljenje	7	36	7
Storniran zahtjev	8	17	18
Odbijena dozvola za boravak i rad	65	18	91
Obustavljena dozvola za boravak i rad	81	39	102
Odustanak od zahtjeva	0	0	3
Broj ukupno podnesenih zahtjeva¹¹	592	704	746

Ministarstvo unutarnjih poslova putem policijske uprave, odnosno policijske postaje po službenoj dužnosti od HZZ-a traži elektroničkim putem **mišljenje za izdavanjem dozvole za boravak i rad za konkretnog državljanina treće zemlje** kod hrvatskog poslodavca.

Uvjete koje mora ispunjavati poslodavac za izdavanjem pozitivnog mišljenja provjerava HZZ, a uvjete za boravak državljanina treće zemlje MUP, putem nadležne policijske uprave, odnosno policijske postaje.

U 2023. godini na području Republike Hrvatske ukupno je zaprimljeno 190.696 zahtjeva za izdavanjem mišljenja za dozvolu za boravak i rad stranih radnika, od čega na području Požeško-slavonske županije 746 zahtjeva, od čega je izdano mišljenja od strane Zavoda 480, ukupno izdanih dozvola za boravak i rad je bilo 747.

Tablica 20. Izdavanje mišljenja za dozvolu za boravak i rad stranih državljana u Požeško-slavonskoj županiji

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	GODINA		
	2021.	2022.	2023.
Broj izdanih dozvola za boravak i rad	596	725	747

Izvor: Policijska uprava Požeško-slavonska 18. veljače 2025.

¹¹ Jedan zahtjev je ekvivalentan jednom radniku.

U Požeško-slavonsku županiju najviše su dolazili raditi strani radnici iz Bosne i Hercegovine (156 radnika), Srbije (96 radnika), Sjeverne Makedonije (59 radnika), Nepala (58 radnika), Indije (44 radnika) i dr.

Tablica 21. Države iz kojih u najvećem broju dolaze strani radnici i njihova najčešća zanimanja u Požeško-slavonskoj županiji u 2023. godini

DRŽAVA PORIJEKLA RADNIKA	BROJ IZDANIH RADNIH DOZVOLA	Najčešće zanimanje		
BIH	156	VOZAČ TERETNOG VOZILA	GRAĐEVINSKI RADNIK	VOZAČ
SRBIJA	96	MONTER	ZAVARIVAČ	RADNIK VISOKOGRADNJE
SJEVERNA MAKEDONIJA	59	VOZAČ	RADNIK VISOKOGRADNJE	GRAĐEVINSKI DJELATNIK
NEPAL	58	ZIDAR	POLJOPRIVREDNI RADNIK	GRAĐEVINSKI DJELATNIK
INDIJA	44	ZIDAR	RADNIK NISKOGRADNJE	GRAĐEVINSKI DJELATNIK
PAKISTAN	30	MONTER		
KOSOVO	29	PEKAR	GRAĐEVINSKI RADNIK	RADNIK NA GRAĐEVINI
EGIPAT	19	RADNIK VISOKOGRADNJE	GRAĐEVINSKI RADNIK	GRAĐEVINSKI DJELATNIK
TURSKA	10	GRAĐEVINSKI RADNIK	RADNIK NA GRAĐEVINI	RADNIK NISKOGRADNJE

Izvor: Administrativni podaci Policijske uprave Požeško-slavonske, 18. veljače 2025. godine.

4. Prava tijekom nezaposlenosti

Prava nezaposlenih osoba, prema odredbama Zakona o tržištu rada (Narodne novine br. 118/18, 32/20, 18/22) sastoje se od prava na:

- novčanu naknadu na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti
- mirovinsko osiguranje na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti
- novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja na radnom mjestu
- jednokratnu novčanu pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova
- novčanu pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom
- novčanu pomoć osobama uključenim na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa i
- novčanu pomoć osobama osiguranim na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove.

Tablica 22. Broj donesenih rješenja o pravima tijekom nezaposlenosti u 2023. i 2022. godini

Vrsta materijalnog prava	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
Novčana naknada	2020	1798	89,0
Novčana naknada u jednokratnom iznosu	38	52	136,8

Mirovinsko osiguranje	0	0	-
Novčana pomoć i naknada troškova prijevoza tijekom obrazovanja	89	98	110,1
Novčana pomoć i naknada troškova prijevoza tijekom obrazovanja putem vaučera	27	57	211,1
Novčana pomoć i naknada troškova prijevoza tijekom osposobljavanja na radnom mjestu	119	162	136,1
Novčana pomoć osiguranika produženog mirovinskog osiguranja za stalne sezonske poslove	50	82	164,0
Naknada putnih i selidbenih troškova	174	165	94,8
Jednokratna novčana pomoć (zaposlenje izvan mjesta prebivališta)	0	0	-
Novčana pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom	170	212	124,7

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka obavljanja samostalne djelatnosti ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca i

- kojoj je prestao radni odnos, ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, prestanka privremene nesposobnosti za rad, odnosno rodilnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa,
- koja je prestala obavljati samostalnu djelatnost, ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka obavljanja samostalne djelatnosti, prestanka privremene nesposobnosti za rad, odnosno rodilnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka obavljanja samostalne djelatnosti,
- nezaposlena osoba kojoj je radni odnos prestao na temelju odluke nadležnog suda stječe pravo na novčanu naknadu ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u roku od 60 dana od dana pravomoćnosti iste.

Pravo na novčanu naknadu nema nezaposlena osoba kojoj je radni odnos prestao:

- zbog toga što je otkazala radni odnos, odnosno službu - osim u slučaju izvanrednog otkaza ugovora o radu uzrokovanog ponašanjem poslodavca
- pisanim sporazumom o prestanku radnog odnosa, odnosno službe, osim iznimno ako je pisani sporazum sklopljen zbog premještanja bračnog druga, odnosno izvanbračnog druga ili životnog partnera u drugo mjesto prebivališta u skladu s posebnim propisima ili zbog promjene mjesta prebivališta iz zdravstvenih razloga, a na temelju mišljenja zdravstvene ustanove koju određuje ministar nadležan za zdravstvo ili na prijedlog poslodavca, a u slučaju kolektivnog zbrinjavanja viška radnika prema posebnom propisu
- sudskom nagodbom kojom je utvrđen prestanak radnog odnosa
- zbog toga što nije zadovoljila na probnom radu ili nije zadovoljila tijekom pripravničkog, odnosno vježbeničkog staža, odnosno nije u propisanom roku

položila stručni ispit koji je posebnim propisom utvrđen kao uvjet za nastavak rada

- redovnim otkazom uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika ili izvanrednim otkazom zbog teške povrede radne obveze, odnosno službene dužnosti ili prestankom službe po sili zakona zbog razloga uvjetovanih ponašanjem službenika ili
- zbog izdržavanja kazne zatvora duže od tri mjeseca.

Nezaposlena osoba, ovisno o ukupnom vremenu provedenome na radu, ostvaruje pravo na novčanu naknadu u trajanju od 90 do 450 dana. Iznimka od ovog pravila je nezaposlena osoba koja je provela na radu više od 32 godine i kojoj nedostaje do 5 godina do ispunjenja uvjeta dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu, te ima pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja, odnosno dok ne nastupi neki od slučajeva propisanih Zakonom za obustavu prava na ovu naknadu.

Nezaposlenoj osobi koja ima pravo na novčanu naknadu može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu. Uvjeti i način isplate utvrđeni su Pravilnikom o uvjetima i načinu isplate novčane naknade u jednokratnom iznosu (NN 28/19). Isplata novčane naknade u jednokratnom iznosu može se odobriti za registraciju obrta, odnosno samostalne djelatnosti, za zapošljavanje u postojećem trgovačkom društvu u kojem osoba nema više od 25% udjela te za osnivanje trgovačkog društva i zapošljavanje u njemu bez obzira na udjele.

Visina novčane naknade za prvih 90 dana korištenja iznosi 60%, a za preostalo vrijeme 30% od osnovice. Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade za osobu kojoj je prestao radni odnos čini prosjek bruto plaće ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa, odnosno službe, a osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade za osobu koja je obavljala samostalnu djelatnost čini prosjek osnovice na koju su obračunani i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku obavljanja samostalne djelatnosti. Iznimno, osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade za osobu kojoj je prestao radni odnos, a koja je bila upućeni radnik, čini prosjek osnovice na koju su obračunani i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa.

Najviši iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 35% iznosa prosječne neto plaće isplaćene po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Najniži iznos novčane naknade ne može biti niži od 50% iznosa minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, osim kada se visina novčane naknade određuje prema postotku vremena provedenom na radu

U 2023. godini ukupan broj korisnika/ca novčane naknade iznosio je 1.798 nezaposlenih osoba. U usporedbi sa 2022. godinom broj korisnika/ca manji je za 11%.

Prosječan mjesečni broj korisnika novčane naknade u 2023. godini iznosio je 488 nezaposlenih osoba mjesečno. Što govori da je prosječno svakog mjeseca 21,9% nezaposlenih osoba primalo novčanu naknadu.

Pravo na mirovinsko osiguranje ima nezaposlena osoba koja je ostvarila novčanu naknadu i koja ispunjava uvjet godina života za stjecanje prava na starosnu mirovinu, ali joj nedostaje najviše 5 godina mirovinskog staža do ispunjenja uvjeta za istu mirovinu.

U 2023. godini nije doneseno niti jedno rješenje o pravu na mirovinsko osiguranje.

Pravo na novčanu pomoć i naknada troškova prijevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja na radnom mjestu te stručnog osposobljavanja ima nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje koje organizira, odnosno troškove snosi Zavod. Ovo pravo ostvaruje za dane provedene na obrazovanju u dnevnom iznosu koji utvrđuje Upravno vijeće Zavoda i naknadu troškova prijevoza u visini koju utvrđuje Upravno vijeće Zavoda. Osnovica za utvrđivanje dnevnog iznosa je 50% minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja. Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na osposobljavanje na radno mjesto kod poslodavca ima za dane provedene na osposobljavanju pravo na novčanu pomoć u visini minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja i naknadu troškova prijevoza u visini koju utvrđuje Upravno vijeće Zavoda odlukom. Nezaposlena osoba koju je Zavod uključio u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa ima za dane provedene na stručnom osposobljavanju pravo na novčanu pomoć u visini minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja.

U 2023. godini doneseno je 98 rješenja o pravu na novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza za vrijeme obrazovanja, 57 rješenja o pravu na novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza tijekom obrazovanja putem vaučera te 162 rješenja o pravu na novčanu pomoć za vrijeme osposobljavanja.

Pravo na novčanu pomoć osiguranika produženog mirovinskog osiguranja na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove Osoba osigurana na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove, osoba koja je provela na radu najmanje šest mjeseci kod istog poslodavca u kontinuitetu i koja će kod tog poslodavca raditi najmanje jednu sezonu, tj. stalni sezonac ima pravo na novčanu pomoć najduže za razdoblje od šest mjeseci produženog osiguranja, u visini koja se utvrđuje kao i novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti.

U 2023. godini doneseno je 82 rješenja o pravu na novčanu pomoć osiguranika produženog mirovinskog osiguranja na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove.

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova ima nezaposlena osoba kojoj Zavod nije u mogućnosti osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta ili boravišta, a koja sama ili posredovanjem Zavoda nađe zaposlenje u drugom mjestu. Osoba ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć te na naknadu putnih i selidbenih troškova za sebe, bračnog druga i djecu, od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja. Uvjeti za korištenje ovog prava propisani su Pravilnikom o jednokratnoj novčanoj pomoći i naknadi putnih i selidbenih troškova.

U 2023. godini doneseno je 174 rješenja o pravu na naknadu putnih i selidbenih troškova te nije bilo rješenja o pravu na jednokratnu novčanu pomoć.

Pravo na novčanu pomoć za nezaposlenu osobu s invaliditetom može se priznati nezaposlenoj osobi s invaliditetom nakon završenog osnovnoškolskog, srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja, a najranije s navršenih 15 godina života, koja ne ispunjava uvjete za priznavanje drugih prava propisanih Zakonom o tržištu rada. Novčana pomoć za nezaposlenu osobu s invaliditetom utvrđuje se u visini od 10 % minimalne neto plaće. U 2023. godini doneseno je 212 rješenja o pravu na novčanu pomoć za nezaposlenu osobu s invaliditetom.

5. Mjere aktivne politike zapošljavanja

Hrvatski zavod za zapošljavanje kontinuirano prati stanje na tržištu rada te prilagođava usluge potrebama svojih korisnika. HZZ provedbom mjera aktivne politike zapošljavanja, potiče i usmjerava korisnike na aktivno uključivanje i oblikovanje tržišta rada.

Mjere su namijenjene poslodavcima, nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja. Temelje se na europskom i hrvatskom zakonodavstvu.

Usmjerene su na:

- poticanje zapošljavanja ili samozapošljavanja,
- stjecanje prvog radnog iskustva,
- obrazovanje nezaposlenih i zaposlenih,
- usavršavanje/prekvalifikacije zaposlenih,
- očuvanje radnih mjesta, povećanja konkurentnosti i poticanje mobilnosti radne snage

MJERE AKTIVNE POLITKE ZAPOŠLJAVANJA PO INTERVENCIJAMA

Mjere se razvrstavaju prema vrsti aktivnosti i intervenciji te financijskoj podršci, a prilagođene su EUROSTAT-ovoj klasifikaciji politika tržišta rada:

1. POTPORE ZA ZAPOŠLJAVANJE
 - 1.A. POTPORA ZA ZAPOŠLJAVANJE
 - 1.B. POTPORA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZELENO/DIGITALNO
2. POTPORE ZA PRIPRAVNIŠTVO
 - 2.A. POTPORA ZA PRIPRAVNIŠTVO
 - 2.B. POTPORA ZA PRIPRAVNIŠTVO ZELENO/DIGITALNO
3. POTPORE ZA PRIPRAVNIŠTVO U JAVNIM SLUŽBAMA
4. POTPORE ZA USAVRŠAVANJE
5. POTPORE ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE
 - 5.A. POTPORA ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE
 - 5.B. POTPORA ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE ZELENO/DIGITALNO
- 5.2. MOBILNOST RADNE SNAGE – BIRAM HRVATSKU
6. OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE
 - 6.1 OBRAZOVANJE NEZAPOSLENIH OSOBA I OSTALIH TRAŽITELJA ZAPOSLENJA
 - 6.2. OSPOSOBLJAVANJE NA RADNOM MJESTU
 - 6.3. OSPOSOBLJAVANJE NA RADNOM MJESTU I U USTANOVAMA ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH
 - 6.4. AKTIVACIJSKI PROGRAM
7. JAVNI RAD
 - 7.2. JAVNI RAD – OTKLANJANJE POSLJEDICA KATASTROFE UZROKOVANE POTRESOM NA PODRUČJIMA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
8. POTPORA ZA OČUVANJE RADNIH MJESTA - SKRAĆIVANJE RADNOG VREMENA
9. STALNI SEZONAC
10. POTPORE ZA ZAPOŠLJAVANJE U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJ

Tablica 23. Mjere aktivne politike zapošljavanja

Mjere aktivne politike zapošljavanja	Broj uključenih osoba
Javni radovi	23
Obrazovanje nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja	109
Osposobljavanje na radnom mjestu	177
Osposobljavanje na radnom mjestu i ustanovama za obrazovanje odraslih	13
Potpore za zapošljavanje	219
Potpore za zapošljavanje-zeleno/digitalno	15
Potpore za pripravništvo	18
Potpore za pripravništvo u javnim službama	24
Potpore za samozapošljavanje	89
Potpore za samozapošljavanje zeleno/digitalno	3
Mobilnost radne snage - Biram Hrvatsku	8
Stalni sezonac	32
Potpore za usavršavanje	1
UKUPNO	731

Do 31.12.2023. godine Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na području Požeško-slavonske županije u mjere aktivne politike zapošljavanja uključeno je ukupno 731 osoba.

Najviše osoba uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja u 2023. godini je uključeno u mjeru Potpore za zapošljavanje, njih 219, odnosno 29,96%.

Cilj mjere Potpore za zapošljavanje je poticanje zapošljavanja osoba u nepovoljnom i izrazito nepovoljnom položaju te osoba s invaliditetom sufinanciranjem troška bruto plaće poslodavcima u trajanju od 12 mjeseci za osobe u nepovoljnom položaju, odnosno 24 mjeseca za osobe s invaliditetom i osobe u izrazito nepovoljnom položaju.

U mjeru Osposobljavanje na radnom mjestu je u 2023. godini uključeno 177, odnosno 24,21%.

Cilj mjere Osposobljavanje na radnom mjestu je omogućiti nezaposlenim osobama stjecanje praktičnih znanja i vještina za obavljanje poslova određenog radnog mjesta ili obnavljanje vještina izgubljenih tijekom proteka vremena.

OBJAŠNJENJE POJMOVA

Nezaposlene osobe - Osobe u dobi od 15 do 65 godina sposobne ili djelomično sposobne za rad koje nisu u radnom odnosu, aktivno traže posao, raspoložive su za rad te zadovoljavaju sve kriterije iz odredbi Zakona o tržištu rada, a evidentirane su u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na kraju izvještajnog mjeseca.

U Zakonu o tržištu rada (čl. 10), nezaposlena osoba je definirana na sljedeći način:

Nezaposlenom osobom u smislu ovoga Zakona smatra se osoba sposobna ili djelomično sposobna za rad, u dobi od 15 do 65 godina koja nije u radnom odnosu, koja ne obavlja samostalnu djelatnost, aktivno traži posao i raspoloživa je za rad te ako:

- ne ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ne ostvari mjesečni primitak, odnosno drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak s obzirom na podatak o uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja dobivenim od Središnjeg registra osiguranika, a koji je veći od prosječne isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini
- nema registrirano trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno nema više od 25 % udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi
- nije član zadruge ili upravitelj zadruge
- nije predsjednik, član uprave ili izvršni direktor trgovačkog društva ili likvidator
- nema registrirani obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva
- ne obavlja domaću radinost ili sporedno zanimanje prema posebnom propisu
- nije osigurana kao poljoprivrednik po propisima o mirovinskom osiguranju
- nije zaposlena prema posebnim propisima
- nije korisnik mirovine, osim korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad, odnosno korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti i korisnika obiteljske mirovine kojemu se ta mirovina ne isplaćuje
- ne ispunjava uvjete za starosnu mirovinu
- nije osigurana na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove
- nije uključena u program socijalnog uključivanja na temelju nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju o privremenoj nezapošljivosti
- nije redoviti učenik ili student.

Novoprijavljeni - nezaposlene osobe koje su se tijekom izvještajnog mjeseca prijavile u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. S obzirom na prethodni status, ulazak u evidenciju može biti:

1. *Izravno iz radnog odnosa* - odnosi se na nezaposlene osobe koje su neposredno prije prijavljivanja u evidenciju Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bile u radnom odnosu.
2. *Iz individualne poljoprivrede ili nekog drugog oblika rada* - odnosi se na nezaposlene osobe koje su neposredno prije prijavljivanja u evidenciju Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bile zaposlene na vlastitom gospodarstvu ili gospodarstvu u vlasništvu obitelji, radile kao pomažući članovi obitelji u obiteljskom poduzeću, obavljale stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa i drugo.
3. *Izravno iz redovitog školovanja* - odnosi se na nezaposlene osobe koje su neposredno prije prijavljivanja u evidenciju Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bile na redovitom školovanju tj. bili učenici ili studenti uključeni u redovito obrazovanje.
4. *Iz neaktivnosti* - odnosi se na nezaposlene osobe koje neposredno prije prijavljivanja u evidenciju Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje nisu bile na redovitom školovanju i nisu radile tj. bile su neaktivne. U ovu kategoriju ulaze npr: osobe koje duže vrijeme (više od 3 mjeseca) nisu bile u radnom odnosu niti su radile u drugim oblicima zaposlenosti, domaćice, osobe na dragovoljnom služenju redovitog vojnog roka i sl.

Osobe koje prvi put traže zaposlenje - nezaposlene osobe evidentirane u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na kraju izvještajnog mjeseca koje nisu bile u radnom odnosu.

Prijavljene potrebe za radnicima - broj slobodnih radnih mjesta koje poslodavci prijavljuju Hrvatskom zavodu za zapošljavanje tijekom izvještajnog mjeseca.

Zaposleni s evidencije na temelju radnog odnosa - osobe koje su se tijekom izvještajnog mjeseca zasnivale radni odnos na temelju ugovora o radu u zemlji ili inozemstvu, a bile su u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Zaposleni prema mjestu rada - pod mjestom rada u kojem se radnik zaposlio navedene su četiri mogućnosti:

- Radnik se zaposlio na području ispostave Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kojoj je bio prijavljen.
- Radnik se zaposlio na području Područnog ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kojem je bio prijavljen.

- Radnik se zaposlio na području drugog područnog ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a ne u onom u kojem je bio prijavljen.
- Radnik se zaposlio u inozemstvu.

Izlasci iz evidencije - Prema članku 17. Zakona o tržištu rada, Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji, ako ta osoba:

- zasnuje radni odnos
- ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ostvari mjesečni primitak, odnosno drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak s obzirom na podatak o uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja dobivenim od Središnjeg registra osiguranika, a koji je veći od prosječne isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini
- obavlja posao bez potvrde, ugovora, odnosno rješenja na temelju kojeg radi
- registrira trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno stekne više od 25 % udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi
- postane član zadruga ili upravitelj zadruga
- postane predsjednik uprave, član uprave, izvršni direktor trgovačkog društva ili likvidator
- registrira obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva
- obavlja domaću radinost ili sporedno zanimanje prema posebnom propisu
- postane poljoprivredni osiguranik po propisima o mirovinskom osiguranju
- zaposli se prema posebnim propisima
- ispuni uvjete za starosnu mirovinu, ostvari prijevremenu starosnu mirovinu, ostvari starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ostvari obiteljsku mirovinu koja joj se isplaćuje ili ostvari invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti
- uključi se u program socijalnog uključivanja na temelju nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju o privremenoj nezapošljivosti
- ima utvrđenu opću nesposobnost za rad, odnosno potpuni gubitak radne sposobnosti prema propisima o mirovinskom osiguranju
- obavlja stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa
- ostvari prava na roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada, odnosno roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku brigu o novorođenom djetetu po posebnom propisu
- postane redoviti učenik ili student
- nastupi na dragovoljno vojno osposobljavanje ili se uključi u program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac
- bude pritvorena ili joj bude određen istražni zatvor
- nastupi na izdržavanje kazne zatvora
- navrši 65 godina života
- odbije se uključiti u obrazovni program ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi obrazovni program koji je sukladan njezinim procijenjenim osobnim i profesionalnim sposobnostima, a koji je organizirao, odnosno troškove snosio Zavod radi povećanja njezine mogućnosti zapošljavanja
- ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad te ne obavlja aktivnosti u dinamici utvrđenoj u profesionalnom planu
- postane osiguranik produženog mirovinskog osiguranja na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezone poslove
- odjavi se s evidencije
- u potpisanoj izjavi iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona navede neistinite podatke
- ne prihvati ponuđena zaposlenja u okviru stečene razine kvalifikacije i radnog iskustva do utvrđivanja profesionalnog plana iz članka 24. ovoga Zakona, a nakon toga ponuđena zaposlenja iz utvrđenog profesionalnog plana i sporazuma za uključivanje na tržište rada ili ako svojim postupanjem uzrokuje odbijanje zaposlenja od strane poslodavca, osim ako odbije zaposlenje zbog razloga što poslodavac redovito ne ispunjava obveze prema radnicima.

Korisnici novčane naknade - Nezaposlene osobe evidentirane u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje koje su prema odredbama Zakona o tržištu rada ostvarile novčanu naknadu tijekom izvještajnog mjeseca.

Nezaposleni hrvatski branitelji - Nezaposlene osobe evidentirane u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na kraju izvještajnog mjeseca koje su prema odredbama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, 121/17) stekle status branitelja.

Tražitelji zaposlenja - Osobe koje se mogu prijaviti Zavodu prema članku 13. Zakona o tržištu rada radi savjetovanja i informiranja s ciljem razvoja upravljanja karijerom i posredovanja, a ne smatraju se nezaposlenim osobama iz članka 10. spomenutog Zakona.